

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยในชั้นเรียน
 - 1.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
 - 1.2 ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน
 - 1.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
2. การสร้างชุดฝึกทักษะ
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของชุดฝึกทักษะ
 - 2.2 ลักษณะของชุดฝึกทักษะที่ดี
 - 2.3 ประโยชน์ของชุดฝึกทักษะ
 - 2.4 หลักในการสร้างชุดฝึกทักษะ
 - 2.5 หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดฝึกทักษะ
3. ความพึงพอใจ
 - 3.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 3.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. สรุปกรอบความคิดในการทำวิจัย

การวิจัยในชั้นเรียน

ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนไว้หลายท่าน ดังนี้

ลัดดา จำพลงาม (2540 : 15-16) ได้ให้ความหมายการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน

หมายถึงการสำรวจปัญหาและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยการสร้างและพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนการสอน และทำแบบทดสอบกับนักเรียนในความรับผิดชอบงานสอนของครูรวมทั้ง

กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนของครูและผลของการวิจัยได้ถูกนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานสอนในชั้นเรียนของครู จากการที่ครูผู้สอนเป็นนักวิจัยหรือผู้ดำเนินการวิจัยเองจึงส่งผลให้ครูมีทักษะ มีความรู้ใหม่ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ จนเกิดความ เข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นจนหาแนวทางแก้ไขได้สำเร็จ ทำให้เป็นคนมีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แจมมณี (2540 : 5) ซึ่งได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า หมายถึง การวิจัยในบริบทของชั้นเรียนและมุ่งนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตน และปรีชา บุญคมรัตน์ (2544 : 3) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนคือการพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพได้อย่างเหมาะสม เกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพมากที่สุดในระดับชั้นเรียน รวมทั้งนักวิชาการอื่นๆ เช่น วรณวิไล พันธุลีดา (2543 : 6) กาญจนา วัฒนา (2544 : 23) สุวิมล วัฒนวณิช (2544 : 11) อุทุมพร จามรมาน (2544 : 1) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 6) ก็ได้กล่าวถึงความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไปในลักษณะเดียวกัน

จากทวนหมายการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนแล้วนำมาแก้ไขและพัฒนาอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการวิจัย ส่งผลให้ผู้เรียนมีศักยภาพสูงขึ้น

ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน

ได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

วิรัช วรณรัตน์ (2537 : 44-49) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนว่า ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2542 : 7-10) และชาติรี เกิดธรรม (2544 : 16) ซึ่งได้สรุปขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

1. กำหนดปัญหา วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
2. นิยามปัญหา
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปและรายงานผล

อุทุมพร จามรมาน (2537 : 40-49) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนมี 10 ขั้นตอน คือ

1. การระบุข้อสงสัย ข้อขัดข้อง ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน กระบวนการเขียน ครู กระบวนการสอนในห้องเรียน นอกห้องเรียน
2. การระบุปัญหา ชัดเจนแยกที่ระดับ มีขนาดเล็กและสามารถทำได้

3. การแสวงหาคำตอบ ความช่วยเหลือ แหล่งความรู้ในเบื้องต้น
4. การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ
5. การปฏิบัติ
6. การอ่านสิ่งบันทึกและสังเกตเพิ่มเติม
7. การสรุปเป็นช่วง
8. การสรุปผล
9. การเริ่มต้นกับเรื่องใหม่ที่เกี่ยวข้อง
10. การสรุปองค์ความรู้

กรมสามัญศึกษา (2540 : 9-14) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนว่ามี

7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
2. การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา
4. การทดลองภาคการทดลอง
5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัด
6. การทดลอง การรวบรวมการวิเคราะห์ และสรุปผล
7. การเขียนรายงานการวิจัย

กรมวิชาการ (2542 : 7-10) ได้กำหนดขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ 5 ขั้นตอน ซึ่ง

สอดคล้องกับชาติรี เกิดธรรม (2544 : 16) ซึ่งได้สร้างขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

1. สำรวจและวิเคราะห์
2. การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา
3. พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม
4. นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้
5. สรุปผล

ประวิต เอราวรรณ์ (2542 : 5) และ พร้อมพรรณ อุคมสิน (2542 : 89-91) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการทำวิจัยในชั้นเรียนในลักษณะเดียวกัน ว่ามี 4 ขั้นตอน คือ

1. การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance)
2. การวางแผน (Planning)
3. การลงมือปฏิบัติ (Action)
4. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) และรายงานผล (Reporting)

สุวิมล ร่องวางฉิม (2544 : 23) ได้เสนอขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ตั้งข้อสงสัยกับสภาพที่เกิดขึ้น
2. กำหนดปัญหาวิจัยหรือคำถามวิจัยที่ปลุกความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. ทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น
6. นำข้อค้นพบไปเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และใช้ประโยชน์

จากการศึกษาเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนที่สำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียนมี

7 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกและกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน ในขั้นตอนนี้ครูกักวิจัยสามารถเลือกและกำหนดปัญหาที่จะทำการวิจัยได้อย่างเฉพาะเจาะจงและชัดเจน
2. การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนนี้ครูสามารถตั้งชื่อหัวข้อที่จะทำการวิจัย กำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดสมมติฐาน ขอบเขตของการวิจัย และตัวแปรที่จะศึกษา
3. การพัฒนาวัตกรรม ในขั้นตอนนี้ครูสามารถสร้างวัตกรรมที่ใช้ในการวิจัย
4. การหาคุณภาพวัตกรรม เป็นขั้นตอนที่ครูนำวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพ
5. การทดลองใช้วัตกรรม เป็นขั้นตอนที่ครูนำวัตกรรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อครูได้ข้อมูลจากการทดลองแล้วนำข้อมูลที่ได้นั้นไปวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมในการแปลผล สรุปผลตามจุดมุ่งหมายหรือสมมติฐานที่กำหนด
7. การสรุปและรายงานผล หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจะต้องนำเสนอข้อมูล และสรุปข้อค้นพบตามข้อมูลที่ปรากฏ พร้อมการอภิปรายและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อที่ค้นพบนี้ แล้วนำเสนอผลงานทั้งหมดโดยการเขียนรายงาน

ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

การทำวิจัยในชั้นเรียนโดยครูผู้สอนนั้นมีประโยชน์ในการศึกษาสภาพปัญหา การสอนและสามารถแก้ปัญหา รวมทั้งการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ดังที่ ประวิศ เอรารธรรม์ (2542 : 7-8) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. การทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนวและมีการวางแผนในการทำงาน

2. ช่วยให้นักผู้จัดการเรียนการสอนทบทวนมีคุณภาพ โดยใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพและมีผลการวิจัยรองรับ

3. ครูสามารถแบ่งปันและวิเคราะห์ทางเลือกอย่างหลากหลายและตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีคุณภาพ มีเหตุผลอย่างสร้างสรรค์ เพราะมองทางเลือกได้อย่างกว้างขวางและมีสิ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

4. ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะสามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนได้ และผลการวิจัยจะเป็นรูปธรรมหรือเป็นร่องรอยของผล ความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานของครู

5. สามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบาย หรือมาตรฐานต่าง ๆ ของโรงเรียนได้

6. ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การสร้างชุดฝึกทักษะ

ความหมายและความสำคัญของชุดฝึกทักษะ

ชุดฝึกทักษะเป็นเครื่องมือสำหรับครูที่ใช้ในการฝึกหัดผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้มี ผู้ให้ความหมายและคำแนะนำแก่ตนเองชุดฝึกไว้ ดังนี้

ชุดฝึกทักษะ หมายถึง แบบฝึกหัดหรือชุดการสอนที่เก็บแบบฝึกที่ใช้เป็นตัวช่วย ปัญหาหรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ (ราชกิจจานุเบกษา 2539 : 483)

กรมวิชาการ (2526 : คำนำ) ได้กล่าวถึงชุดฝึกทักษะไว้ว่า หมายถึง แบบฝึกหัดที่ครูใช้ ฝึกทักษะทางภาษาตามจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละบท เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างคล่องแคล่วในแต่ละ ทักษะ สามารถใช้ภาษาสื่อความได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลทักษะ ทางภาษาของผู้เรียนได้อีกด้วย

วรรณ แก้วเพชร (2526 : 86) ได้กล่าวถึงชุดฝึกทักษะไว้ว่า หมายถึง แบบฝึกหัดที่ครู จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะเพิ่มขึ้น โดยการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วย ความสนใจและพอใจ หลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องนั้น ๆ มาบ้างแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 147) ได้ให้ความหมาย ของชุดฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น

อนงค์ศิริ วิชานัย (2535 : 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุดฝึกทักษะว่า เป็นวิธีสอนที่ สดวกอีกวิธีหนึ่ง คือการให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกมาก ๆ เพราะชุดฝึกทักษะจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาส นำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ชุดฝึกทักษะเป็นสื่อที่จัดให้ผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในเรื่องนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

ลักษณะของชุดฝึกทักษะที่ดี

ในการสร้างชุดฝึกทักษะมีองค์ประกอบหลายประการซึ่งนักการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของชุดฝึกทักษะที่ดีไว้ ดังนี้

วลี สุมิพันธ์ (2530 : 189 – 190) ได้กล่าวถึงลักษณะของชุดฝึกทักษะที่ดีว่า ต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย และระดับความสามารถของผู้เรียน
3. มีคำชี้แจงสั้นๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย คำชี้แจงหรือคำสั่งต้องกระชับรัดกุม
4. ใช้เวลาเหมาะสม คือ ไม่ใช่เวลานานหรือเร็วเกินไป
5. เป็นที่น่าสนใจ และท้าทายให้แสดงความสามารถ

จันทร์ชัย มหาโพธิ์ (2535 : 20) กล่าวว่า ลักษณะของชุดฝึกทักษะที่ดีควรประกอบด้วย

1. มีเนื้อหาตรงกับจุดประสงค์
2. กิจกรรมเหมาะสมกับระดับ วัย หรือความสามารถของนักเรียน
3. มีภาพประกอบ มีการวางฟอร์มที่ดี
4. มีที่ว่างเหมาะสมสำหรับฝึกเขียน
5. ใช้เวลาที่เหมาะสม
6. ท้าทายความสามารถของผู้เรียนและสามารถนำไปฝึกด้วยตนเองได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ลักษณะของชุดฝึกทักษะที่ดีนั้น ควรจะมีลักษณะเข้าใจง่าย ควรมีคำอธิบายชัดเจน เป็นชุดฝึกที่มีหลายแบบ มีความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน ท้าทายให้ผู้เรียนใช้ความสามารถและฝึกด้วยตนเอง

ประโยชน์ของชุดฝึกทักษะ

ชุดฝึกทักษะมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ มากมาย ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 173 – 175) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดฝึกทักษะไว้ ดังนี้

1. เป็นการเพิ่มหรือเสริมจากหนังสือเรียน
2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้มีความคงทน
5. ใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากบทเรียนในแต่ละครั้ง

6. ผู้เรียนสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างๆ ของผู้เรียน
8. ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่
9. ช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลา
10. ชุดฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย

หลักการสร้างชุดฝึกทักษะ

หลักการสร้างชุดฝึกทักษะที่ดีนั้น ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 535) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. ควรมีคำชี้แจงไว้อย่างชัดเจน
2. ควรมีตารางปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้วางแผนเอง
3. ควรมีแผนการสอนโดยสังเขปไว้ด้วย
4. ควรมีเนื้อที่ไว้เพียงพอในการปฏิบัติกิจกรรม
5. ควรออกแบบให้สะดวกอ่าน
6. เนื้อหาในชุดฝึกควรตรงกับเนื้อหาที่ครูกำหนด

หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดฝึกทักษะ

ในการฝึกทักษะ ผู้ให้การฝึกทักษะควรใช้เทคนิคการฝึกต่าง ๆ เพื่อมุ่งใจให้ผู้ฝึกทักษะ ยอมรับ ยอมรับเห็น และพยายามส่งเสริมให้ผู้ฝึกทักษะประสบความสำเร็จตามความสามารถของแต่ละบุคคล จากการทดสอบของทอมสันไดค์ (Thorndike) ซึ่ง อารี พันธุ์มณี (2534 : 123-127) สรุปได้ว่า

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) หมายถึง สภาพความพร้อมหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย อวัยวะต่าง ๆ ในการเรียนรู้และจิตใจฐานประสบการณ์เดิม ความสนใจ และความเข้าใจต่อสิ่งที่จะเรียน
2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึง การฝึกฝนการตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอ ย่อมทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง แบ่งออกเป็น
 - 2.1 กฎแห่งการใช้ (Law of Use) หมายถึง การฝึกฝน การตอบสนอง อย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอ ย่อมทำให้เกิดทักษะที่แน่นแฟ้นระหว่างสิ่งเร้า กับการตอบสนอง หรืออาจกล่าวได้ว่า เมื่อได้เริ่มเรียนรู้สิ่งใดแล้วนำมาใช้บ่อยเป็นประจำ ก็จะทำให้ความรู้คงอยู่ ถาวร และไม่ลืม
 - 2.2 กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disuse) หมายถึง การไม่ได้ฝึกฝน หรือไม่ได้ใช้ ไม่ได้ทำบ่อย ๆ ย่อมทำให้ความมั่นคงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองอ่อนกำลัง หรืออาจทำให้ความรู้นั้นเสื่อมเลือนไปได้

2.3 กฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) หมายถึง พันธะหรือสิ่งเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ทำให้เกิดผลแห่งความพึงพอใจ หากผลแห่งการกระทำกิจกรรมนั้นเป็นที่น่าพอใจก็จะทำให้เกิดความอยากรู้ อยากเห็นเพิ่มขึ้น หากผลของการกระทำกิจกรรมนั้น ตรงกันข้ามคือ ไม่เป็นที่น่าพอใจ จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

สลใจ วิบูลกิจ (2534 : 42) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงสภาพอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

สุรชัย ชินโย (2540 : 9) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึงความรู้สึกทางบวกของบุคคลต่องานที่ทำ ซึ่งความรู้สึกนั้นได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกายและจิตใจ

กาญจนา เรืองมนตรี (2543 : 1) ได้ให้ความหมายว่า เป็นความรู้สึก เช่น ความรู้สึกรัก ความรู้สึกชอบ ภูมิใจ สุขใจเต็มที ยินดี ประทับใจ เห็นด้วย อันจะมีผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ อิศรียา พงนธาริ (2544 : 24) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ เห็นด้วย ประทับใจ ในสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง

จากความหมายของความพึงพอใจ ที่มีผู้ให้ความหมายไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดและสามารถตอบสนองต่อสิ่งนั้นด้วยความเต็มใจ

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

การที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ย่อมมีสาเหตุมาจากแรงจูงใจที่ได้รับว่ามากน้อยเพียงใด ดังนั้นถ้าต้องการให้บุคคลเกิดความพึงพอใจก็ต้องสร้างแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับบุคคลนั้นก่อน

มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 69-80) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นตอนความต้องการ (Hierarchy of Needs) นับว่าเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า “มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่น ๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้น ได้ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้น ดังนี้

1. ความต้องการขั้นพื้นฐานทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการด้านปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น น้ำ อาหาร อากาศ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการด้านความปลอดภัย ความมั่นคงในชีวิตทั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้า ยมอุ่นใจ

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรม ต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิก ต้องการความเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem Needs) มีความอยากเด่นในสังคม มีชื่อเสียง อยากให้บุคคลยกย่องสรรเสริญตนเอง อยากมีความเป็นอิสระเสรีภาพ

5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการในระดับสูง อยากให้ตนเองประสบความสำเร็จทุกอย่างในชีวิต ซึ่งเป็นไปได้ยาก

แมคเกรเกอร์ (McGregor, 1960 : 35-58) ได้ศึกษาธรรมชาติของมนุษย์ และได้อธิบายลักษณะของมนุษย์ว่ามี 2 ประเภท คือ

1. คนประเภทเอกซ์ (X) มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1.1 มีสัญชาตญาณที่จะหลีกเลี่ยงการทำงานทุกอย่างเท่าที่จะทำได้

1.2 มีความรับผิดชอบน้อย

1.3 ชอบสั่งการ

1.4 ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงองค์กร

1.5 มีความปรารถนาให้ตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและความปลอดภัย

2. คนประเภท (Y) มีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 ชอบทำงาน เห็นว่าการทำงานเป็นของสนุก เหมือนการเล่นหรือการพักผ่อน

2.2 มีความรับผิดชอบในการทำงาน

2.3 มีความทะเยอทะยานและกระตือรือร้น

2.4 สั่งการตนเองและสามารถควบคุมตนเองได้

2.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานและองค์กร พัฒนาวิธีทำงาน

2.6 ปรารถนาด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ความสมหวังในชีวิต

ความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของแมคคินเลนด์ (McClelland) มหาวิทยาลัย
สวอนซี (2540 : 141-144) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Needs for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่กระทำการใด ๆ ให้เป็นผลสำเร็จดีเลิศมาตรฐาน เป็นแรงขับที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ

2. ความต้องการสัมพันธ (Needs for Affiliation) เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

3. ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการควบคุมผู้อื่นและมีอิทธิพลต่อผู้อื่น

เฮอรัลด์เชอเบิร์ก (Herzberg, 1959 : 113-115) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

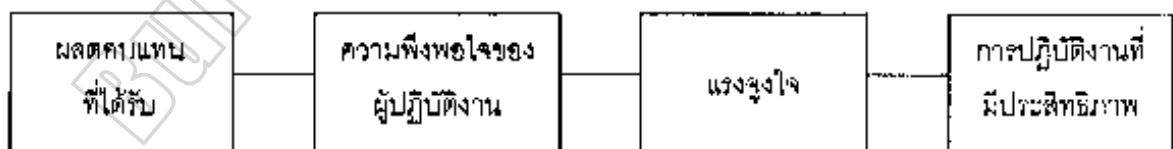
1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยเกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และมีหน้าที่ไม่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคต สถานะของอาชีพ สภาพการทำงาน เป็นต้น

ในการดำเนินกิจกรรมการฝึกทักษะ ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้ฝึกทักษะทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ผู้ให้การฝึกทักษะซึ่งเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษาจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการฝึกทักษะ การทำให้ผู้ฝึกทักษะเกิดความพึงพอใจในการฝึกทักษะหรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน

การตอบสนองของความต้งการผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนอง ทิศนะตามแนวคิดดังกล่าวสามารถแสดงด้วยภาพประกอบ ดังภาพประกอบ 1 (สมยศ นาเวการ, 2525 : 155)

ภาพประกอบ 1 ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้บรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงบรรยากาศและสถานการณ์รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียน ให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร

2. ผลการปฏิบัติงานไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การลดความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปรางวัล หรือผลตอบแทนจึงแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยการผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น (สมยศ นาวิกาน. 2521 : 11)

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการฝึกทักษะการวิจัยในชั้นเรียน ผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกรู้สึกของผู้ฝึกทักษะที่เกิดแก่ตัวผู้ฝึกทักษะเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความรู้สึกภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดทำให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำยกย่องชมเชยจากผู้ให้การฝึกทักษะ หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่าความพึงพอใจในการฝึกทักษะและผลการฝึกทักษะจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า กิจกรรมที่ผู้ฝึกทักษะได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้ฝึกทักษะได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใดนั่นคือ สิ่งที่ผู้ให้การฝึกทักษะจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการฝึกทักษะให้กับผู้ฝึกทักษะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดฝึกทักษะ

งานวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการสร้าง หรือการพัฒนาชุดฝึกทักษะ ชุดพัฒนาตนเอง บทเรียนสำเร็จรูป ถือเป็นงานวิจัยในชั้นเรียนที่ครูกำลังให้ความสนใจทำกันมาก เนื่องจากสามารถใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนอย่างได้ผล ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติ ในที่นี้ได้ นำงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกทักษะประกอบด้วยงานวิจัยที่พัฒนาวิชา ภาษาไทย และวิชา ภาษาอังกฤษ มานำเสนอ ได้แก่

ศุภพลรัตน์ ชาวเชียงขวาง (2535 : 65) ซึ่งได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การเขียนเรียงความ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการเขียนเรียงความกับการสอนปกติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเชียงบาน อําเภอเชียงคํา จังหวัดพะเยา ผลการทดลอง พบว่า ชุดฝึกทักษะการเขียน เรียงความ มีประสิทธิภาพ 80.11/86.43 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80และ ความสามารถการเขียน เรียงความของ นักเรียนที่ใช้ชุดฝึกกับการสอนทดลองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดุสย์ ภูปัติม (2539 : 60) ซึ่งได้ ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นงลิ อัจฉิชัย (2540 : บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกทักษะภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำ ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่กบ แม่กด และแม่กบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แฉะวรรณภา แซ่ตั้ง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างชุดฝึกทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และผลการวิจัย พบในทำนองเดียวกัน ก็คือ ชุดฝึกทักษะภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.02/80.62 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ ภูมิศรี จันทร์ดา (2538 : 82) ได้ศึกษาชุดฝึกเสริมทักษะกิจกรรมขั้นตอน ที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ เรื่องพิภพทองของนิต ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แห่งกีดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการทดลอง พบว่า ชุดฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ และคะแนนการทดสอบหลังเรียน สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาลัยกษณ์ ยอดยิ่ง (2539 : 79) อุษยา จิตถาวร (2541 : บทคัดย่อ) วันเพ็ญ กุลสุวรรณ (2542 : บทคัดย่อ) รัตน์สุดา จำปาบุต (2543 : บทคัดย่อ) และสุณี กฤตตัน (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนาชุดฝึกเสริมทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 เช่นเดียวกัน และผลที่ปรากฏคือ ชุดฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทวงการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เหมือนกัน

ในด้านการแก้ปัญหาการอ่าน ผกาวัค ีญญาวรรณศิริ (2540 : 44) ได้สร้างชุดฝึก การอ่านออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่าบอมมิตรภาพที่ 90 อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา จำนวน 42 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกการอ่านออกเสียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 83.46/92.06 สูงกว่า เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของกลุ่มทดลองสูงกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่มีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยไว้ ได้แก่ อมรรัตน์ พิศฐาน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกทักษะภาษาไทย ที่มี ประสิทธิภาพ เรื่องการสะกดคำไม่ตรงตามตราตัวสะกด แม่กน สำหรับนักเรียน ชั้นประถม ศึกษปีที่ 2 และโงอร แก่นจันทร์ (2544 : 137) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือและชุดฝึกทักษะ ประกอบการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่องเที่ยวงานพนมรุ้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ชุดฝึกเสริมทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้ และคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เหมือนกัน

สำหรับการสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อแก้ปัญหาวิชาภาษาอังกฤษ ได้มีผู้วิจัยดังนี้ รุ่งจิตต์ อิงวิริยะ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกำแพงเพชร อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนคือ 91.27 /65.33 ความสามารถในการอ่านของนักเรียนหลังการใช้บทเรียนแล้วสูงกว่าก่อนการใช้บทเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการอ่านของนักเรียนกลุ่มที่ใช้บทเรียน เสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่าความสามารถในการอ่านของนักเรียนกลุ่มที่ไม่ใช้บทเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ วีรชาติ ชัยเนตร (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เกี่ยวกับการสร้างบทเรียนเสริมการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้นิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 และ พุทธารัตน์ ทะเสา (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับการสร้างบทเรียน เสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีผลการวิจัย เป็นไป ในทำนองเดียวกันนั่นคือ ชุดฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและคะแนน หลังการฝึกสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จะเห็นได้ว่า ชุดฝึกทักษะนั้นเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียน ร้อย่างได้ผล สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าเดิม

2. งานวิจัยเกี่ยวกับวิจัยในชั้นเรียน

งานวิจัยในชั้นเรียนซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจนั้น ได้มีผู้ทำการศึกษาไว้หลายคน ได้แก่
เสาวภา เจริญบุญ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบที่
สัมพันธ์กับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นภาระอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนเป็น
ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่

2.1 ความต้องการในการหาวิธีสอนที่จะทำให้ นักเรียนสนใจและมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงขึ้น

2.2 เพื่อแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียน

2.3 เพื่อทำผลงานอาจารย์ 3

2.4 การให้การสนับสนุนของผู้บริหารในการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.5 เพื่อนครูให้ความร่วมมือ ร่วมทำวิจัยในชั้นเรียน

อารีย์ เมฆากาศย์ (2539 : 72-73) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การทำนายเจตนาต่อการทำวิจัย
ใน ชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มครูที่มีเจตนาจะ
ทำวิจัยในชั้นเรียน มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อ
เกี่ยวกับอ้างถึงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนมากกว่า กลุ่มครูที่มี
เจตนาจะไม่ทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศรณี อาจปรุ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการเกี่ยวกับการวิจัย
ในชั้นเรียนของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
ชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์มีความสนใจในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทำ
วิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ครูมีความเข้าใจและความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัย
ในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องแนวทางการเขียน
รายงาน กระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา หลักการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและ
ความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล และครูผู้สอนมีความต้องการความรู้ ด้านสถิติในการวิเคราะห์
ข้อมูลการเขียนรายงาน

วิไลพรณ์ เสรีวัฒน์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนของครู
แกนนำกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า

1. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการวิจัยในชั้นเรียนอย่างกว้างขวาง รองลงมาคือ
ส่งเสริมให้นำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอน

2. ครูแกนนำส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนจากการอบรมสัมมนา

3. ครูแกนนำมีปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
ศักดิ์ดา อุปณาใต้ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า

1. โรงเรียนส่วนมากยังไม่ได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำการวิจัยในชั้นเรียน

2. ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนและไม่ได้ทำวิจัยในชั้นเรียน มีความต้องการให้โรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งการศึกษา ค้นคว้า และด้านความรู้ความเข้าใจสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก

วีระพล ฉลาดเข้ม (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความรู้และทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับน้อย

งานวิจัยดังกล่าวนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อให้ทราบข้อมูลของครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน และนอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่มีจุดประสงค์ในการพัฒนาครูผู้สอนให้เรียนรู้และสามารถปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนได้ งานวิจัยทำนองนี้เป็นงานวิจัย เชิงทดลอง ซึ่งผู้ทำไว้ ได้แก่

พิมล วิเศษสังข์ (2542 : 108-111) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการวิจัยระดับชั้นเรียนสำหรับครูประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ชุดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ 80.59/80.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 และค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วาโร เท็งสวัสดิ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างชุดพัฒนาตนเอง เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ผลการวิจัย พบว่า ชุดพัฒนาตนเองมีประสิทธิภาพ 80.30/80.80 และผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า คะแนนหลังการศึกษาชุดพัฒนาตนเองสูงกว่าคะแนนก่อนการศึกษา ชุดพัฒนาตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

พิมล วิเศษสังข์ (2544 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า คะแนนเฉลี่ย

ความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียน ก่อนและหลังการพัฒนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา

รุ่งฤดี หมั่นกร (2545 : 81- 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูผู้การวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้นวัตกรรมแบบประสม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลำปางมาศ จำนวน 50 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนทดสอบก่อนและหลังฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม และชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.45/87.96 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

จากกรณีศึกษาวิจัยเชิงทดลอง ในเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรม หรือชุดฝึกทักษะเหล่านี้ เห็นว่าเป็นประโยชน์และเหมาะสม ในการใช้พัฒนาครูผู้สอนให้เรียนรู้และฝึกทักษะ เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของครูผู้สอนโดยทั่วไป

งานวิจัยต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับชุดฝึกทักษะ ดังต่อไปนี้

ไวส์ (Weiss. 1975 : 236-A) ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมสำเร็จรูปเพื่อพัฒนาครู จำนวน 34 คน ผลการวิจัย พบว่า ครูกลุ่มที่ใช้ชุดฝึกอบรมมีความรู้สูงขึ้นกว่า ครูกลุ่มควบคุม และครูมีความพึงพอใจในเรื่องที่อบรมด้วย

ฮาซลาม และบราวน์ (Haslam & Brown. 1976 : 226) ได้ศึกษาผลการสะท้อนทักษะทางการเรียนที่มีต่อนิสัยและเจตคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 จำนวน 74 คน ในโรงเรียนมัธยมไฮแลนด์ (Highlands High School) พบว่าการแก้ไขปัญหาและเปลี่ยนแปลงนิสัยและเจตคติในการเรียนให้ดีขึ้นนี้มีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

ไรซ์ (Ricc. 1977 : 4298-A) ได้ศึกษาผลของการใช้บทเรียนโมดูลในวิชาการสอนอ่าน สำหรับครูประจำการ ผลการทดลอง พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมได้คะแนนสูงเป็นที่น่าพอใจ และผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อบทเรียน โมดูลนี้มากกว่าวิธีการสอนแบบอื่น ๆ ที่เคยได้รับ

ชเวนดิงเจอร์ (Schewendinger. 1977 : 51) ได้ศึกษาผลการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 503 คน โดยใช้ชุดฝึกที่มีรูปภาพเหมือนของจริงแบบเขียนตามคำบอกและแบบทดสอบการเขียนสะกดคำ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดฝึกที่มีรูปภาพจริงมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้ชุดฝึก

ลอเรย์ (Lawrey. 1978 : 817-A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้ชุดฝึกทักษะ กับนักเรียนระดับ 1 ถึงระดับ 3 จำนวน 87 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้ชุดฝึกทักษะมีคะแนนการทดสอบหลังการทำชุดฝึกมากกว่าคะแนนการทดสอบก่อนการทำชุดฝึก

แมคพีค (Mcpeake. 1979 : 1799-A) ได้ศึกษาผลการเรียนจากชุดฝึกอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงความสามารถในการอ่านและเพศ ที่มีต่อความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาที่เมือง Scituate และ Massachusetts จำนวน 129 คน พบว่า ทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำสูงขึ้น ยกเว้นนักเรียนชายที่มีความบกพร่องในด้านการอ่านและพบว่า ชุดฝึกช่วยปรับปรุงความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนทุกคน

กาลาเบรส (Calabrese. 1982 : 27 - A) ได้พัฒนาบทเรียนโมดูล เพื่อใช้ประกอบการฝึกอบรมคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน และได้มีการตรวจสอบประสิทธิภาพของบทเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

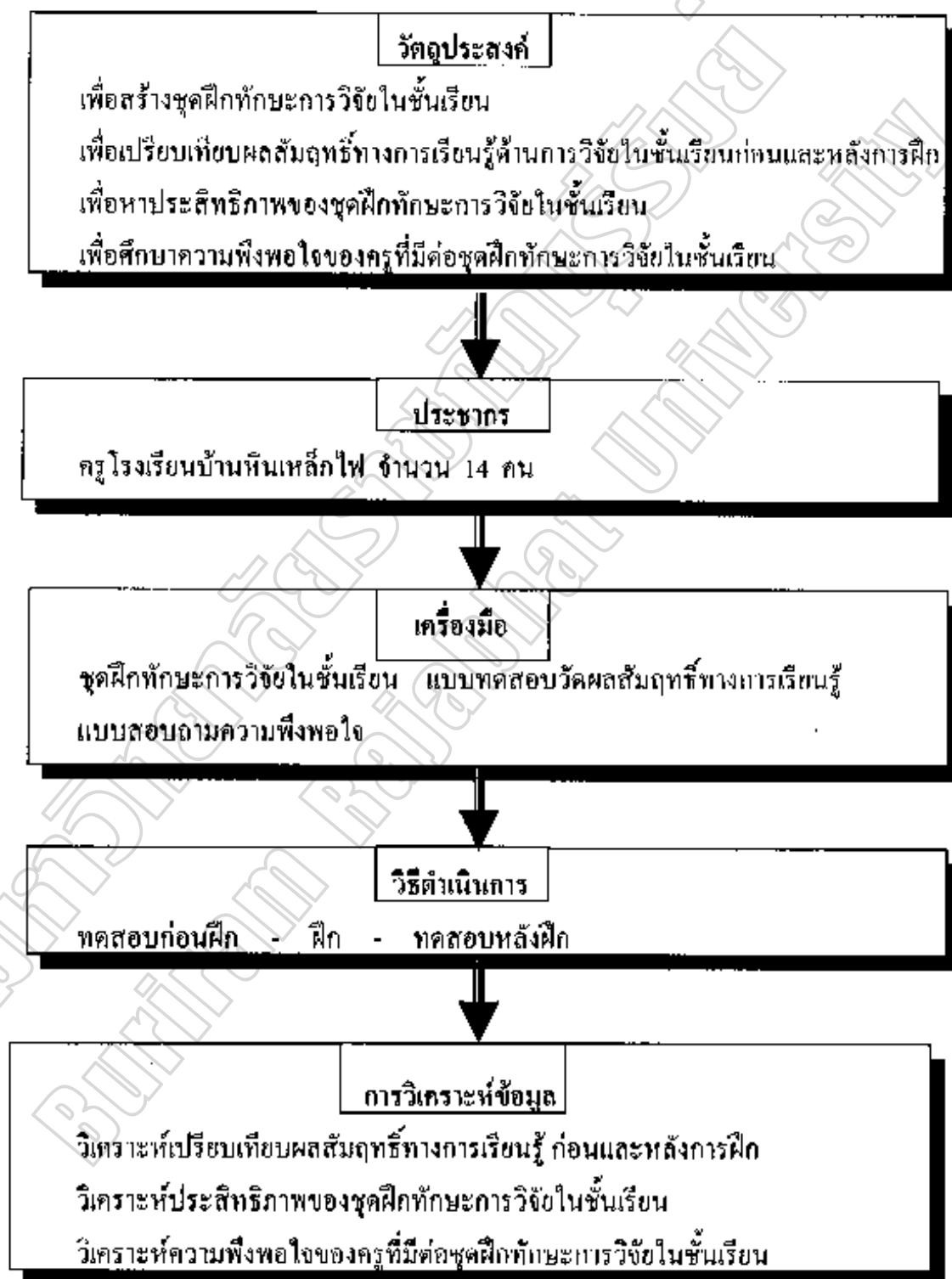
เฮอร์นันเดซ และ จินนี (Hernandez & Jeanne. 2001 : 1379 A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาวิชาชีพ โดยการ ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผลการวิจัย พบว่า งานวิจัยในชั้นเรียนส่งผลทำให้ครูสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดีขึ้น ครูได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับแนวการสอน ครูมีความตั้งใจในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ และนักเรียนได้รับการส่งเสริมให้มีความสามารถในการทำงานเพิ่มขึ้น

ฟูลเชอร์ (Fulcher. 2001 : 1397-A) ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน เรื่องการสร้างแรงจูงใจและการเสริมแรงให้กับนักศึกษาชั้นเรียนภาษาสเปน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาได้รับการเสริมแรงในการเรียนมากยิ่งขึ้น ทำให้นักศึกษาเกิดความ รู้สึกมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่า การใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนก่อให้เกิดประโยชน์เกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้และทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และได้ข้อสรุปว่า ชุดฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้ผู้เรียน มีความสนใจ ไม่เบื่อหน่าย และมีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความมั่นใจในการใช้ชุดฝึกทักษะการวิจัยในชั้นเรียน เป็นสื่อในการฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะการวิจัยในชั้นเรียน

สรุปกรอบความคิดในการทำวิจัย

ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกรอบการวิจัย ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 สรุปกรอบความคิดในการทำวิจัย